

گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

نقش طراحی توانبخشی در گردشگری و محیط زیست پایدار برای معلولان

رقیه منصوری پارسا^{۱*}، زهره ترابی^۲

۱ کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، معماری، زنجان، ایران.

mansouri.parsa@yahoo.com 09141080061

۲ دکتری، گروه معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران.

چکیده:

معماری، با مجموعه احساسات و ایده هایی برای بهتر زیستن فرایندی است فیزیکی که در قالب ساخت و خلق بناهایی برای عملکردهای مختلف و رفع نیازهایی همچون زیست، امنیت، آسایش و نیازهای بیشتر دیگر بشری نمود می یابد. محیط زیست پایدار و گردشگری، به معنای تحقق یافتن آرزوها و برآورده ساختن نیازهای اساسی تمامی اقشار جامعه، بخصوص معلولان می باشد در این میان، معلولان نیز از سهمی برابر با دیگر شهروندان برخوردار می باشند. بخش گردشگری بطور روزافزون با چگونگی تامین خدمات و سرویس برای افراد معلول سروکار دارد و اینکه چگونه باید برای جمعیت مسن انواع مختلف خدمات را تامین کند و خدمات موجود را متناسب با نیازهای آنها کند. توریست های معلولی که از شهرهای دیگر جامعه می آیند امکانات و زمان بیشتری در شهرهای مختلف را داشته باشند و زمان بیشتری را در آن شهرها بگذرانند. ایجاد فضاهای عمومی مناسب پاسخگوی نیاز به برقراری روابط اجتماعی است. فضاهایی که از نظر روانی- عاطفی فعال بوده امکان گذران اوقات فراغت و ارتباطات چهره به چهره انسانی در درون اجتماع شهری را فراهم می آورد. پارکها و فضاهای سبز شهری برای تمامی اعضای جامعه در ارتباط با گذران ساعاتی فارغ از هیاهوی زندگی و مشکلات عدیده آن می باشد. مقاله حاضر با هدف ارتقاء کاربریهای اینگونه فضاهای توانبخشی، به ویژه برای معلولان جسمی و حرکتی، تدوین گردیده است تا توریستهای معلول از این نوع فضاها استفاده کنند و با در نظر گرفتن معیارها و ضوابط موجود در کشور در زمینه بهره مندی معلولان از امکانات و تسهیلات شهری، اقدام به ارزیابی و بررسی مورد نظر می باشد. مشکلات موجود برای گردشگران موانع معماری و عدم مناسب سازی از عمده معضلات پیش رو معلولان است، و آگاه سازی معلولان نسبت به حقوق و قوانین مربوط به معلولان و نگرش مردم دیگر اقشار جامعه نسبت به معلولان. عمده مشکل موجود، اتوبوس های مناسب سازی شده برای معلولان تعدادشان خیلی کم است و در بعضی از مواقع مشکل سفر برای خارج از شهر را دارند. در نتیجه به رغم تلاش های جاری در سطح جهانی هنوز ۶۵۰ میلیون انسان معلول با مشکلات و محدودیت های گوناگون مسافرتی نظیر مشکلات حمل و نقل، خدمات راهنمایی، مقاصد دشوار و دسترس ناپذیر، مشکلات ناشی از پیدا کردن تاکسی و اتوبوس و خدمات هواپیمایی و همچنین مشکلات موجود در استفاده از اتاق هتل ها و رستوران ها و نیز با مشکل کمبود افراد علاقمند و داوطلب به همکاری و یاری مواجه اند.

واژه های کلیدی: محیط زیست، گردشگری، معلولان، توانبخشی، مناسب سازی.